

## Welke smoes zou u gebruiken als uw kinderen vragen waarom het zover moest komen met de klimaatcrisis?



De 12-jarige Janak Bista uit Nepal maakte een impressie van hoe ze de milieuvuiling, in de Kathmandu-vallei en wereldwijd, ervaart.

### OPINIE

‘Wanneer uw zoon u later vraagt’ is een zinnetje uit de Bijbel dat ouders voorbereidt op vragen die de kinderen stellen over de bevrijding uit Egypte. Het kan ons attenderen op minder vrolijke terugblikken, vindt emeritus predikant Sam Janse. Als het dreigende klimaatrampscenario werkelijkheid wordt, worden er misschien ook vragen gesteld aan onze generatie. Kritische vragen.

### [Sam Janse • emeritus predikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland](#)

In alle maatregelen die genomen worden om ons voor te bereiden op de komende klimaatrampen ontbreekt systematisch één punt: hoe stellen wij ons over, zeg maar, een jaar of tien, vijftien, te weer tegen kritische vragen van onze kinderen en kleinkinderen? Tegen die tijd treedt het ergst denkbare scenario in werking. Wat nu nog wat op afstand blijft, is dan dichtbij gekomen: overstromingen, bosbranden, onhoudbare temperaturen, bijensterfte, vluchtelingenstromen, om maar een greep uit de doos van Pandora te doen.

Dat is allemaal al erg genoeg, maar wat als daar nog verwijten bijkomen? Bijvoorbeeld: 'Pa, wat deed jij in de twintiger jaren?' 'Oma, zagen jullie dit dan niet aankomen?' Dat klinkt wel erg als: 'Wat deed jij tijdens de bezetting?' Nood is erg, maar schuld is erger. Daarom hier een handreiking die u helpt om de meest kritische vragen te pareren. Een paar antwoorden. Kiest u maar wat het beste bij u past.

- ✚ 'Wij dachten dat de techniek wel uitkomst zou bieden. Ze zijn zo knap tegenwoordig. Hoe konden wij nou weten dat ze hier geen oplossing voor hadden? Stel je voor dat we toen hadden bezuinigd en versoberd en de wetenschappers en de techneuten hadden wel tijdig oplossingen gevonden voor onze problemen, dan zou al die moeite voor niets zijn geweest. Daar moet je toch ook niet aan denken.'
- ✚ 'Natuurlijk, de klimaatwetenschappers zeiden wel dat het niet goed ging en dat we op onvoorstelbare catastrofes afkoersten. Maar wetenschap is ook maar een mening en achteraf is het altijd makkelijk praten. Bovendien zei de bekende klimaatwetenschapper prof.dr. Przykovski dat het allemaal met een sisser zou aflopen. Wat moet je dan als eenvoudige leek?'
- ✚ 'We dachten dat God dit allemaal niet zou laten gebeuren. Er waren wel dominees die preekten over oordeel en ballingschap en zo, maar ik dacht: dat is het Oude Testament. In het Nieuwe Testament zegt Jezus toch: Ik ben met jullie alle dagen tot aan de voltooiing van deze wereld?'

*'Ik dacht toen: Wat maakt dat nou uit dat ik in een auto rijd en op vliegvakantie ga?'*

- ✚ 'In onze gemeente zeiden ze dat het allemaal zo moest gebeuren. Het stond al in de Bijbel, zei onze voorganger, vooral in het boek Openbaring. De Heer zou binnen tien jaar terugkomen en dan zou Hij alles nieuw maken. Daarom lieten we het maar gebeuren. Je gaat je huis toch ook niet opknappen als je weet dat het binnen een paar jaar tegen de vlakte gaat. Hoe moesten wij weten dat de Heer nog zo lang zou wachten?'
- ✚ 'Ik was er toen al tegen dat er zoveel vluchtelingen naar Nederland zouden komen. Wat zeg je? Het afgelopen jaar ruim een miljoen? Daar moet de regering toch wat aan doen. Hebben we geen leger meer? In de twintiger jaren protesteerde ik er al tegen dat Nederland zijn grenzen zo openzette. Rutte heeft nog geprobeerd ze tegen te houden, maar hij werd op alle mogelijke manieren tegengewerkt.'

- ✚ 'Ik dacht toen: Wat maakt dat nou uit dat ik in een auto rijd en op vliegvakantie ga? Denk je nou echt dat de ellende nu minder zou zijn geweest, als ik in mijn eentje dat niet gedaan had? Echt niet.'
- ✚ 'Ik las toen de grootste krant van Nederland. Daarin stond veel over energiewaanzin en klimaatonzin. Over boeren die afgeknepen werden en door de regering gedwongen werden om te stoppen. Over linkse praat van zogenaamde deskundigen die helemaal buiten de werkelijkheid stonden. Ik heb intussen ontdekt dat het anders ligt, ik ben wakker geworden, maar toen werd ik vreselijk misleid en op het verkeerde been gezet. Ik was al van plan die krant op te zeggen toen ik bericht kreeg dat hij ging stoppen vanwege het teruglopende aantal abonnees. Blijkbaar zijn er meer mensen wakker geworden. Ik geef toe dat het een beetje laat is.'

### koffertje

Ik wil niet beweren dat deze lijst met argumenten uitputtend is, maar hij helpt vast wel. T.z.t. Je moet wat met dit soort vragen. Je kunt je er maar beter op voorbereiden. Een volk dat leeft, bouwt aan zijn toekomst.

Als we de nieuwe generatie hier niet mee kunnen overtuigen, kunnen we altijd nog de Joden de schuld geven van alle rampen. Beproefd recept. Protocollen van de wijzen van Zion en zo. Complotten, wereldheerschappij, grijpgrage handen. Of, als u juist erg vóór Israël en de Joden bent, zijn er ook nog moslims. U weet wel: gezinnen met acht of twaalf kinderen. Geen wonder dat het fout ging. Daar krijg je nu eenmaal bosbranden van.

En tenslotte zijn er nog de aliens. En de reptielen. Buitenaardse wezens die het op onze boreale beschaving voorzien hebben. Zo zijn wij in deze ellende terechtgekomen. Ja, ja, chaos veroorzaken om dan naar de macht te kunnen grijpen. Pas op!

Nee, aan argumenten geen gebrek. Of ze onze kinderen en kleinkinderen zullen overtuigen, is weer een ander punt. Maar ze kunnen vast wel helpen om ons geweten wat te sussen en dat is in alle ellende een voornaam punt. Met een vluchtkoffertje in de gang wil je er niet meer narigheid bij hebben.

PS. Knip dit stukje uit en leg het bij uw papieren. Want wanneer uw zoon u later vraagt ... Of uw dochter...